

Vergaderjaar 2008–2009

30 806

Onbemande vliegtuigen (UAV)

Nr. 8

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 januari 2008

Inleiding

In de brief van 12 december 2008 over de urgente behoefte aan lucht-grondwaarnemingscapaciteit voor ISAF Stage III (Kamerstuk 30 806, nr. 5) heb ik u geïnformeerd over de noodzaak om op korte termijn UAV-capaciteit in te huren ten behoeve van de missie in Uruzgan. Naar aanleiding hiervan heeft Kamer aanvullende vragen gesteld die gelijktijdig met deze brief worden beantwoord (30 806, nr. 7). Hoewel de omvang van het project een gemandateerde afdoening rechtvaardigt, hecht ik aan goed overleg met de Kamer. Met deze brief voldoe ik aan het verzoek van uw Kamer om een gecombineerde B, C en D-brief over de voorgenomen inhuur.

Aanleiding

De inzet van de Sperwer in Afghanistan eindigt per 1 maart a.s. De CDS heeft voor de periode daarna twee behoeften aan lucht-grondwaarnemingscapaciteit geïdentificeerd, namelijk op het tactische niveau (voor het leveren van informatie die de commandant te velde direct kan ondersteunen) en op het operationele niveau (voor het genereren van meer voorspellend vermogen ten behoeve van de hogere militaire leiding). Deze behoeften zijn los van elkaar ontstaan en apart uitgewerkt. Beide behoeftestellingen waren in omvang kleiner dan 25 miljoen euro. Gezien de urgentie van beide behoeften is in november besloten te onderzoeken of ze zouden kunnen worden gecombineerd. Dit bleek het geval te zijn en de totale omvang van het project ligt nu tussen de 25 en 50 miljoen euro.

Kwantitatieve en kwalitatieve behoefte

Bij de selectie van de kandidaten zijn geen concessies gedaan aan de kwalitatieve en kwantitatieve eisen voor deze urgente behoefte aan de *Intelligence, Surveillance en Reconnaissance* capaciteit (IRS) ten behoeve van de missie in Afghanistan. Uit de marktverkenning is gebleken dat één

kandidaat een capaciteit te huur aanbiedt die aan beide behoeften tegemoetkomt.

De in te huren UAV-capaciteit dekt de behoefte op het tactische niveau geheel af en die op het operationele niveau gedeeltelijk. Dit komt doordat het bereik en de sensorcapaciteit van de huurcapaciteit beperkter zijn dan een MALE UAV-systeem. Door het systeem te huren en het door een civiele partij te laten bedienen en onderhouden kan de capaciteit in maart 2009 in het inzetgebied beschikbaar zijn.

Mogelijke kandidaten, verwervingsstrategie en kandidatenevaluatie

Er is een marktverkenning uitgevoerd onder potentiële kandidaten die aan beide behoeften kunnen voldoen. Aanvankelijk betrof de verkenning de tactische behoefte, maar later is daar ook de operationele behoefte bij betrokken. Hiervoor is een *request for information* verstuurd en is de behoeftestelling gepubliceerd via het *European Defence Agency* (EDA). Uit de informatie van potentiële leveranciers is gebleken dat er één kandidaat is die zowel de tactische als de operationele ISR-capaciteit naar behoren en tijdig kan leveren. Het gaat om de Israëlische firma Aeronautics. Vanwege de urgentie van de behoefte is besloten met deze kandidaat verder te gaan in het verwervingsproces.

De firma Aeronautics is als hoofdaannemer benaderd. Het bedrijf heeft onderleveranciers in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten die het personeel zullen leveren om het systeem in Afghanistan te bedienen en te onderhouden. Overigens is in de brief van 12 december over het beoogde systeem gesteld dat het Verenigd Koninkrijk dit in Afghanistan inzet. Dit is niet het geval. Wel heeft het Verenigd Koninkrijk op dezelfde wijze UAV-capaciteit ingehuurd bij een civiel bedrijf. Het beoogde systeem is wel herhaaldelijk en met succes ingezet ter ondersteuning van de krijgsmachten van Israël en Turkije en voor grensbewaking in de Amerikaanse staat New Mexico.

Financiën

Het project is compensatieplichtig en daarom is het Ministerie van Economische Zaken betrokken. Het taakstellende budget voor het totale project ligt tussen 25 en 50 miljoen euro (prijsspeil 2008). Het overgrote deel daarvan is bestemd voor de huur van de UAV-capaciteit bij de firma Aeronautics. Een klein deel is gereserveerd als projectreserve en voor uitgaven in verband met de uitzending van extra beeldanalisten en het gebruik van software om de informatie in de Nederlandse informatiesystemen te kunnen opnemen. Ook de exploitatiekosten maken deel uit van het projectbudget. De commercieel vertrouwelijke brief die als bijlage¹ bij deze brief is gevoegd bevat een financiële toelichting.

Gerelateerde projecten

De reguliere vervanging van de Sperwer is een gerelateerd project. De verwerving hiervan volgt echter een afzonderlijk traject, in overeenstemming met de desbetreffende procedures. Zoals gemeld in de stand van zakenbrief Afghanistan van 28 oktober 2008 (Kamerstuk 27 925, nr. 325) is vervanging van de Sperwer vóór 2011 niet mogelijk. De Sperwer is tot 1 maart 2009 in Urugzan inzetbaar en de benodigde lucht-grondwaarnemingscapaciteiten moeten voor de periode daarna (tot eind 2010) civiel worden ingehuurd.

¹ Ter **vertrouwelijke** inzage, **alleen voor de leden**, gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

In de brief over UAV's en inlichtingencapaciteiten van 29 augustus 2008 (Kamerstuk 30 806, nr. 4) is uiteengezet dat de complementariteit van de diverse waarnemingsmiddelen de capaciteiten garanderen om de benodigde inlichtingen te verzamelen en omgevingsbeelden op te bouwen. Als onderdeel hiervan is onlangs het project *RecceLite Change Detection* begonnen. Dit is een project in het kader van de bestrijding van *Improvised Explosive Devices* (IED's) heeft een omvang van 1,8 miljoen euro en zal naar verwachting in juli 2009 ten behoeve van ISAF Stage III operationeel zijn. De *Change Detection* capaciteit is een aanvulling op het eerder in gebruik genomen tactische verkenningsstelsel *RecceLite* van de F-16. Met deze aanvullende capaciteit is het mogelijk geautomatiseerd veranderingen in het terrein te constateren, zodat IED-locaties kunnen worden opgespoord.

Personele consequenties

De inzet van eigen beeldanalisten van Defensie zal bij de inhuur van UAV-capaciteit worden voortgezet. Hierbij worden de gebruikelijke procedures en termijnen voor uitzending gehanteerd. Het burgerpersoneel dat de huurcapaciteit bedient, maakt uitdrukkelijk geen deel uit van de commandolijn, zal geen gevechtshandelingen verrichten en zal evenmin betrokken zijn bij de analyse van informatie. Hun inzet strookt volledig met het regeringsbeleid ten aanzien van de inzet van civiele dienstverleners in operatiegebieden, zoals die ook is verwoord in de regeringsreactie op het AIV-advies over dit onderwerp (Kamerstuk 31 200 X, nr. 116).

De Israëlische regering laat in principe geen operationele inzet van personeel met de Israëlische nationaliteit in Afghanistan toe. Wellicht wordt wel Israëlisch personeel ingezet in de voorbereidingsfase en bij de opbouw van het systeem, maar de fabrikant kon hierover nog geen uitsluitsel geven. Het burgerpersoneel zal in ieder geval dus niet de Nederlandse nationaliteit hebben.

Risico's

Tijd is het belangrijkste knelpunt. Om de inzet per maart 2009 te kunnen garanderen is de contractondertekening met de leverancier eind januari 2009 cruciaal. De commandant in Uruzgan heeft geen mogelijkheden om vertragingen op te vangen. Gezien de krappe realisatietermijn ben ik voornemens de Defensie Materieelorganisatie (DMO) toestemming te geven een commercieel contract te sluiten met de firma Aeronautics, zodra overeenstemming is bereikt over de kwaliteit van de te leveren UAV-capaciteit en de geoffreerde prijs.

De staatssecretaris van Defensie,
J. G. de Vries